

AREAL OG EIENDOM

2010 Oscarsborg 11.–12. oktober

Sigmund Asmervik:
Universell utforming! ?

VG 17.09.2009

Sigmund Asmervik: Universell utforning! ?

Hvor mange er funksjonshemmet?

I Norge i dag regner man at 770.000 personer har varige vansker i forhold til vesentlige livsområder, dvs. 19 % av befolkningen er funksjonshemmet. I tillegg finnes det alltid mennesker med midlertidige funksjonshemninger som benbrudd eller mennesker med barnevogn.

I Europa ca 800 millioner

Farlige trapper koster mye penger

Synovate 2007 og 2008, på oppdrag for Norges blindforbund

- 1,2 millioner uhell som er relatert til det bygde miljø, bl.a. med:
 - 40 tusen bruddskader
 - 160 tusen skader knyttet til umerkede glassflater
 - 685 tusen skader relatert til trapper
- Hver tredje person med lårhalsbrudd dør som en konsekvens av skadene
 - En tredjedel får varig funksjonshemning
 - 45 personer dør årlig grunnet fall i trapp

3 kompetanseområder

1. Lover, vedtekter og bestemmelser
2. Gode og dårlige design (løsninger)
3. Likeverdig behandling

Universell utforming - fins det?

?, !, ?!

To definisjoner:

- ”Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning og en spesiell utforming”

(Miljøverndepartement november 2007)

- ”Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.”

(§ 9. i Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven 2008)

Det nye

- Antidiskrimineringsloven
- Ny handlingsplan
- Ny plan- og bygningslov
- Norsk standard for uu
- Hva er en universelt utformet bolig?
- Våtrom
- Heis
- Stigning på 1:20
- Nye vedtekter til PBL, TEK
- Heis
- Våtrom

Antidiskrimineringsloven, 20.06.08

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
20.06.08

§ 1. *Formål*

Lovens formål er å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Loven skal bidra til nedbygging av samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes.

I kraft 1 jan 2009.

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)

- **§ 9. Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming)**
- Offentlig virksomhet skal arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten. Tilsvarende gjelder for privat virksomhet rettet mot allmennheten.
- Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av **hovedløsningen** i de fysiske forholdene, herunder informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.
- Offentlig og privat virksomhet rettet mot allmennheten har plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon så langt det ikke medfører en **uforholdsmessig byrde** for virksomheten. Ved vurderingen av om utformingen eller tilretteleggingen medfører en **uforholdsmessig byrde** skal det særlig legges vekt tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer, hvorvidt virksomhetens alminnelige funksjon er av offentlig art, de nødvendige **kostnadene ved tilretteleggingen, virksomhetens ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn.**

Ny handlingsplan for uu. (BLD-15.05.09)

- Regjeringens visjon er at Norge skal være universelt utformet innen 2025. Dette motvirker diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne og gir bedre omgivelser for hele befolkningen. Regjeringen legger opp til skrittvis gjennomføring av den mest omfattende satsingen på universell utforming noensinne.

Ny handlingsplan for uu. (BLD-15.05.09)

- Handlingsplanen lanserer en egen kommunesatsing med utviklingsprosjekter i fylker og kommuner. Den finanspolitiske tiltakspakken for arbeid åpner muligheter for kommunene til å ta et tak for å øke tilgjengeligheten gjennom vedlikehold og nybygging. Viktige satsinger for universell utforming ligger også inne i Nasjonal transportplan 2010 – 2019.

Ny handlingsplan for uu. (BLD-15.05.09)

Fire proriterte innsatsområder:

1. Uteområder/planlegging
2. Bygninger
3. Transport
4. IKT

Ny handlingsplan for uu.

(BLD-15.05.09)

Bruk av økonomiske virkemidler:

- Skal skje innenfor de ordinære budsjetttrammene
- Tiltakspakken
- Nasjonal transportplan 2010 -2019, 4,47 milliarder
- Handlingsplanen, St prp nr 1, 18,6 millioner

Ny pbl

§ 1-1 Lovens formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om **universell utforming** skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

TEK10

- **Kapittel 1. Felles bestemmelser**
- **§ 1-1. Formål**
- Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi.

TEK10

- **§ 8-7. Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming**
- Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:20. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m. Der det er flere uteoppholdsareal med samme funksjon, skal minst ett av disse ha gangatkomst som oppfyller kravene. Øvrig gangatkomst skal ha stigning maksimum 1:10. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigning på 1:20 kan oppnås, skal stigningen være maksimum 1:10. I tillegg gjelder følgende:
 - a) Fri bredde skal være minimum 1,8 m. For kortere strekning kan fri bredde være minimum 1,4 m. Tverrfall skal være maksimum 2 %. b) Det skal være fast og sklisikkert dekke og visuell og taktil avgrensing.

Professor Sigmund

Asmervik:

Utorom for alle

TEK10

- **Kapittel 12. Planløsning og bygningsdeler i byggverk**
- **I. Innledende bestemmelser om planløsning og bygningsdeler**
- **§ 12-1. *Krav om universell utforming av byggverk***
- Byggverk for publikum og arbeidsbygning skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften, med mindre byggverket eller del av byggverket etter sin funksjon er uegnet for personer med funksjonsnedsettelse.

Masteroppgave våren 2010

Henriette Stiansen

Hvordan forholder eiendomsutviklere seg til universell utforming etter gjeldende regelverk?

1. Hva er deres forståelse av og meninger om universell utforming?
2. I hvilken grad og hvordan gjennomfører de universell utforming?
3. Hvilke utfordringer opplever de knyttet til universell utforming?
4. Hvordan mener de at disse utfordringene kan løses?

En god nyhet, lærebok i universell utforming

Sigmund Asmervik

Universell utforming

Byer, hus, parker og transport for alle

 tapir akademisk forlag

<http://butikk.tapirforlag.no/no/node/1370>